

Gweithgaredd Taith Dŵr Gwastraff

Pan fyddwch yn tynnu dŵr y tŷ bach, mae'r dŵr budr yn llifo ar hyd bibellau o'r enw 'carthffosydd' i un o Weithfeydd Trin Dŵr Gwastraff Dŵr Cymru lle caiff ei drin. Mae pibellau ein carthffosydd yn ddigon hir i gyrraedd o Gymru i Awstralia ac yn ôl!

Ysgrifennwch esboniad o wahanol gamau glanhau dŵr gwastraff. Bydd y ffotograffau a'r penawdau hyn yn eich helpu...

Sut mae Dŵr Cymru'n glanhau ein dŵr gwastraff?

Cyflwyniad – Beth yw Dŵr Gwastraff?

Sianel y Mewnfeydd

- Mae Dŵr Cymru'n cymryd dŵr gwastraff o 1,250,000 o dai a 76,000 o fusnesau.
- 833 o weithfeydd trin carthion.
- Dŵr yn cael ei anfon trwy bibellau i'r gweithfeydd trin.
- Graean yn syrthio i'r gwaelod.
- Gellir defnyddio'r mewnfeydd am yn ail er mwyn glanhau un.
- Gellir defnyddio'r ddwy os bydd llawer o ddŵr gwastraff neu law.

Sgrinio

- Mae dŵr gwastraff yn llifo trwy ridyll metal.
- Tyllau 6mm.
- Mae'n tynnu pethau mawr sy'n arnofio fel papur, pren, caniau a phethau plastig a allai flocio pibellau neu ddifrodi offer.
- Y llynedd, tynnodd Dŵr Cymru 1.3 miliwn o ffyn cotwm a thunellau o glytiau babanod a weips o'n rhywdaith.
- Yna, caiff pethau papur/plastig eu rhwygo, eu gwasgu a'u casglu gan freichiau sy'n troi yn y tanc malu wrth i'r dŵr gael ei wasgu ohonynt.
- Caiff y stwff hyn ei gludo i safle tirlenwi.
- Mae'r dŵr a wasgwyd allan ohono'n symud ymlaen i gael ei drin.

Tanciau Cychwynnol 4 TANC

- Mae gronynnau mân, solet yn gwaelodi o'r carthion, gan syrthio i waelod y tanc.
- Mae hyn yn ffurfio slwtsh. Gelwir y broses yn gwaddodi.
- 2 metr o ddyfnder.
- Mae pont fetal sy'n ymestyn dros radiws y tanc yn symud yn araf iawn.
- 40 munud i gwblhau'r cylch.
- Mae'r crafwyr sydd arni yn gwthio'r slwtsh i ganol y tanc.
- Caiff y slwtsh ei gasglu a'i ddefnyddio i wneud trydan ym Mae Caerdydd – methan sy'n cael ei losgi a'i droi'n drydan.

Slwtsh Actifedig 4 TANC

- Mae dŵr yn rhedeg trwy bibellau o'r Tanciau Cychwynnol.
- 6 metr o ddyfnder.
- Hynofedd negyddol – mae popeth yn suddo.
- Caiff aer ei gyflwyno i helpu bacteria da i ddadelfennu'r groynnau solet.
- Mae ocsigen yn gwneud i'r bacteria weithio'n galetach i lanhau'r dŵr.
- Mae meithriniaid bacteria (slwtsh actifedig) yn bwydo ar y carthion ac yn lluosogi gan ddadelfennu amonia a chemegion eraill.
- Mae'r aer y mae ar y bacteria ei angen yn cael ei bwmpio i mewn o dan wasgedd gan awryddion wyneb y dŵr a dosbarthwyr swigod mân.
- Chwilyddion – tymheredd gwastad, lefel o2.

Tanciau Gwaelodi Terfynol - 4 TANC

- Tanciau gwaelodi terfynol
- Tebyg i'r Tanciau Cychwynnol
- 2 metr o ddyfnder.
- Mae 'sugnyddion' ar y bont ac maent yn sugno'r slwtsh sydd ar ôl.
- 40 munud i gwblhau'r cylch.
- Caiff y slwtsh ei gasglu.

Dychwelyd i'r Afon

- Caiff y dŵr ei ddychwelyd i'r afon.
- Pan ddaw i mewn mae'n cynnwys 30mg o amonia i'r litr.
- Y targed yw 7mg i'r litr.
- Pan gaiff ei ryddhau i'r afon, mae llai nag 1mg o amonia i'r litr yn ein dŵr ni.
- Cyfanswm o 4-6 awr.